

LEDDRA – Δελτίο Τύπου για την Παγκόσμια Ημέρα Ερημοποίησης, 17 Ιουνίου 2013

Η σπανιότητα του νερού και η ξηρασία είναι το θέμα που επέλεξε η Γραμματεία της Διεθνούς Σύμβασης για την Καταπολέμηση της Ερημοποίησης (ΔΣΚΕ) για να εορτάσει την Παγκόσμια Ημέρα για την Καταπολέμηση της Ερημοποίησης το 2013 που είναι και Διεθνές Έτος Συνεργασίας για το Νερό 2013 των Ηνωμένων Εθνών με θέμα τη σπανιότητα του γλυκού νερού, την ξηρασία και τη σημασία της διεθνούς συνεργασίας. Σπανιότητα του νερού προκύπτει όταν η ζήτηση του είναι μεγαλύτερη από τη διαθέσιμη προσφορά.

Η προσφορά γλυκού νερού για χρήση από οικοσυστήματα και ανθρώπους είναι μικρότερη από ένα τοις εκατό του συνολικού γλυκού νερού της Γης (που είναι το 2.5 τοις εκατό του συνολικού νερού!). Η μειούμενη προσφορά γλυκού νερού είναι ένας από τους πρώτους πέντε κινδύνους που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα τα επόμενα δέκα χρόνια σύμφωνα με την Έκθεση Παγκόσμιου Κινδύνου 2013 του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ.

Η Γραμματεία της ΔΣΚΕ υπογραμμίζει ότι “η αυξανόμενη σπανιότητα νερού και η ξηρασία, που εν μέρει οφείλονται στην κλιματική αλλαγή, θα έχουν δυνητικά καταστροφικές κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις στην επιοιτιστική ασφάλεια, τη διαθεσιμότητα ενέργειας, την πολιτική σταθερότητα και την ειρήνη”, ειδικά στις περιβαλλοντικά και κοινωνικο-οικονομικά ευαίσθητες ξηροθερμικές περιοχές. Επιπλέον, “η αυξανόμενη συχνότητα, ένταση και διάρκεια σοβαρών επεισοδίων ξηρασίας θέτουν μεγαλύτερη πίεση στα ήδη υπερπυκνωμένα υδατικά συστήματα των ξηροθερμικών περιοχών.”

Η απρόσκοπτη υγιής λειτουργία των οικοσυστημάτων εξαρτάται κρίσιμα από τη διαθεσιμότητα γλυκού νερού. Το έδαφος είναι ιδιαίτερα σημαντικό γιατί περιέχει το 70 τοις εκατό του παγκόσμια διαθέσιμου γλυκού νερού που είναι άμεσα προσβάσιμο στα φυτά. Πλήθος ανθρώπινων δραστηριοτήτων υποβαθμίζουν σοβαρά τη γη (έδαφος και οικοσυστήματα). Οι μη αειφορικές γεωργικές πρακτικές είναι οι περισσότερο γνωστές. “Η υποβάθμιση της γης με τη σειρά της προκαλεί πτώση των υδάτινων οριζόντων, που προκαλούν λειψυδρία και διείσδυση θαλασσινού νερού στις παράκτιες περιοχές, και επιδεινώνουν τις επιπτώσεις της ξηρασίας στους πληττόμενους πληθυσμούς και τα οικοσυστήματα. Προβλέπεται ότι οι επιπτώσεις της ερημοποίησης, της υποβάθμισης της γης και της ξηρασίας μπορεί να εκθέσουν σχεδόν τα δύο τρίτα του πληθυσμού της γης σε αυξημένη έλλειψη νερού μέχρι το 2025” σημειώνει η Γραμματεία της ΔΣΚΕ. Το κάλεσμα της “Μην αφήσετε το μέλλον μας να ξεραθεί” τονίζει τη σημασία της ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας των ανθρώπινων και φυσικών συστημάτων στη σπανιότητα του νερού, την ερημοποίηση και την ξηρασία μέσω κοινών προσπαθειών για την κινητοποίηση πόρων για αειφορικές λύσεις – που υπάρχουν – με ενσωμάτωση σωστής και συμμετοχικής διαχείρισης φυσικών πόρων στο σχεδιασμό της αειφόρου ανάπτυξης.

Στο σημερινό πολύπλοκο και αβέβαιο κόσμο, ένα θέμα κρίσιμης σημασίας είναι να διαμορφωθούν λύσεις που ταιριάζουν στις φυσικές, κοινωνικο-οικονομικές, πολιτιστικές και θεσμικές συνθήκες τόπων και περιφερειών. Αυτό είναι ένα κεντρικό ερώτημα του ερευνητικού προγράμματος LEDDRA που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η ομάδα των 11 εταιρών συνδυάζει την πολυεπιστημονική εμπειρία της για να διερευνήσει συστηματικά τις ανθρώπινες αποκρίσεις στην υποβάθμιση της γης και των οικοσυστημάτων και την ερημοποίηση (ΥΓΟΕ) σε περιοχές γεωργικής γης, βοσκοτόπων και δασών σε Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Μαρόκο και Κίνα.

Η καθηγήτρια Ελένη Μπριασούλη του Πανεπιστημίου Αιγαίου συντονίζει το πρόγραμμα και αναφέρει “Οι ανθρώπινες αποκρίσεις στην ΥΓΟΕ εξαρτώνται κρίσιμα από το “ποιος κάνει τι, που, πότε και γιατί”. Οι ανθρώπινες αποκρίσεις δεν αποσκοπούν πάντα στην αποφυγή της υποβάθμισης της γης, ακόμα και

στις ευαίσθητες περιοχές, αν η κοινωνία δίνει προτεραιότητα σε άλλους στόχους όπως η βιομηχανική και η τουριστική ανάπτυξη, η παραγωγή ενέργειας, κ.λπ. Το αποτέλεσμα είναι ένας φαύλος κύκλος υποβάθμισης. Οι θετικές αποκρίσεις στοχεύουν συγκεκριμένα στην αποτροπή της υποβάθμισης των έγγειων πόρων και στην προώθηση της ευημερίας ανθρώπων και περιβάλλοντος.”

Το πρόγραμμα LEDDRA υποστηρίζει ότι αιφφορικές λύσεις στην ΥΓΟΕ είναι εκείνες που διατηρούν την κοινωνική και περιβαλλοντική ανθεκτικότητα τοπικών κοινωνιών και περιφερειών, δηλαδή, την ικανότητα τους να ικανοποιούν τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να αποκλείουν μελλοντικές ευκαιρίες ανάπτυξης. Για να βρεθούν αυτές οι λύσεις απαιτείται βαθιά κατανόηση του πως η δομή και η δυναμική του πληθυσμού, η μόρφωση, οι δεξιότητες, η κοινωνική οργάνωση και οι κοινωνικές σχέσεις, οι οικονομικές δραστηριότητες, οι χωρικές σχέσεις, η διοικητική οργάνωση, οι πολιτικές και η κουλτούρα αλληλεπιδρούν με το έδαφος, το νερό και τα οικοσυστήματα, στο τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, καθώς και μεταξύ επιπέδων, για να διαμορφώσουν τη ζήτηση γι’ αυτούς τους πόρους και την επιλογή και αποτελεσματικότητα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, χρήσεων γης και διαχειριστικών πρακτικών γης και πόρων.

Για να διαμορφωθούν αιφφορικές λύσεις στην ΥΓΟΕ, με δεδομένη την αβεβαιότητα του μέλλοντος, είναι ανάγκη να ληφθούν υπόψη εναλλακτικά μελλοντικά σενάρια από τη σκοπιά διαφόρων συμμετεχόντων όπως οι επίσημοι φορείς διαμόρφωσης και εφαρμογής πολιτικής, διοικητικές υπηρεσίες, κοινωνικοί φορείς, άτομα και επιστήμονες. Η σπανιότητα νερού και η ξηρασία είναι πιθανά μελλοντικά σενάρια που λαμβάνονται υπόψη στις περιοχές μελέτης του LEDDRA για να διερευνηθούν εκείνες οι διαχειριστικές παρεμβάσεις και οι πολιτικές που μπορούν να βοηθήσουν τις τοπικές κοινωνίες και τις περιφέρειες να διατηρήσουν την ακεραιότητα των εδαφικών και υδατικών πόρων τους και συγχρόνως να ικανοποιήσουν τη ζήτηση γι’ αυτούς τους πόρους από ανταγωνιστικές χρήσεις. Η εμπλοκή επίσημων και μη επίσημων συμμετεχόντων από το τοπικό, το περιφερειακό και το εθνικό επίπεδο στη διαδικασία της διαμόρφωσης των αιφφορικών λύσεων εξασφαλίζει ότι οι αξίες και οι προτιμήσεις τους λαμβάνονται υπόψη και αυξάνει τις πιθανότητες της συνεργασίας τους για την αποτελεσματική εφαρμογή τους στην πράξη.

Η έρευνα στο πρόγραμμα LEDDRA ανταποκρίνεται στο κάλεσμα της ΔΣΚΕ για ετοιμότητα και κοινωνική και οικολογική ανθεκτικότητα στη σπανιότητα νερού με το να προτείνει συστηματικές προσεγγίσεις για την διαμόρφωση αιφφορικών λύσεων στην υποβάθμιση της γης και την ερημοποίηση. Το LEDRRIS, ένα διαδικτυακό σύστημα διάχυσης πληροφοριών, αναπτύσσεται για να διαδοθούν τα ευρήματα του LEDDRA με τρόπους που ταιριάζουν στα ποικίλα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες διαφόρων ενδιαφερομένων χρηστών.

Don't let our future dry up
World Day to Combat Desertification 2013

Για περισσότερες πληροφορίες για το LEDDRA δείτε:

Ιστότοπος LEDDRA <http://leddra.aegean.gr>

Ιστότοπος LEDDRIS (Σύστημα Διάχυσης Πληροφοριών) <http://www2.aegean.gr/leddris>

Για περισσότερες πληροφορίες:

Συντονίστρια LEDDRA: Καθ. Ελένη Μπριασούλη, email: e.briassouli@aegean.gr

Δείτε επίσης το σημείωμα της ΔΣΚΕ για τη 17^η Ιουνίου 2013

<http://www.unccd.int/Lists/SiteDocumentLibrary/WCD/WCD%202013/2013%20WCD%20Concept%20Note%20for%20Publicity.pdf>